

**TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HOÁ HÀ NỘI
KHOA BẢO TÀNG**

NGUYỄN THỊ GẤM

TÌM HIỂU DI TÍCH ĐÌNH LÀNG NGÃI CẦU

(XÃ AN KHÁNH - HUYỆN HOÀI ĐỨC - TP. HÀ NỘI)

KHOÁ LUẬN TỐT NGHIỆP

NGÀNH BẢO TÀNG

Người hướng dẫn: Ths. Phạm Thu Hằng

HÀ NỘI - 2010

MỤC LỤC

PHẦN MỞ ĐẦU.....	1
1. Lý do chọn đề tài.....	1
2. Đối tượng nghiên cứu.....	2
3. Phạm vi nghiên cứu.....	2
4. Mục đích nghiên cứu.....	2
5. Phương pháp nghiên cứu.....	3
6. Bộ cục của khoá luận	3
CHƯƠNG 1: ĐÌNH LÀNG NGÃI CẦU TRONG DIỄN TRÌNH LỊCH SỬ8	
1.1. Khái quát về thôn Ngãi Cầu, xã An Khánh, huyện Hoài Đức, thành phố Hà Nội	8
1.1.1. Vị trí địa lý và tên gọi	8
1.1.2. Dân cư	10
1.1.3. Kinh tế.....	11
1.1.4. Văn hóa – xã hội	12
1.2. Niên đại và quá trình tồn tại của đình làng Ngãi Cầu.....	22
1.3. Các vị thần được thờ trong di tích.....	25
CHƯƠNG 2: GIÁ TRỊ KIẾN TRÚC NGHỆ THUẬT VÀ LỄ HỘI ĐÌNH LÀNG NGÃI CẦU	28
2.1. Giá trị kiến trúc	28
2.1.1. Không gian cảnh quan.....	28
2.1.2. Bộ cục mặt bằng tổng thể.....	31
2.1.3. Kết cấu kiến trúc	32
2.2. Giá trị nghệ thuật.....	44
2.2.1. Trang trí trên kiến trúc	44
2.2.2. Các di vật trong di tích.....	48

2.2.2.1. Các di vật bằng giấy.....	48
2.2.2.2. Các di vật bằng đá.....	49
2.2.2.3. Các di vật bằng gỗ.....	50
2.3. Lễ hội đình làng Ngãi Cầu.....	56
2.3.1. Lịch lễ hội.....	57
2.3.2. Chuẩn bị lễ hội.....	58
2.3.3. Diễn trình lễ hội.....	60
2.3.4. Giá trị văn hoá của lễ hội.....	66
CHƯƠNG 3: BẢO TỒN VÀ PHÁT HUY GIÁ TRỊ DI TÍCH ĐÌNH LÀNG NGÃI CẦU.....	71
3.1. Thực trạng của di tích, di vật và việc tổ chức lễ hội ở đình làng Ngãi Cầu.....	71
3.1.1. Thực trạng của di tích.....	71
3.1.2. Thực trạng của di vật.....	75
3.1.3. Thực trạng tổ chức lễ hội.....	76
3.2. Vấn đề bảo tồn, tôn tạo di tích đình làng Ngãi Cầu.....	77
3.2.1. Một số khái niệm và văn bản về bảo vệ di sản văn hóa.....	77
3.2.2. Giải pháp bảo quản di tích.....	81
3.2.3. Giải pháp tu bổ di tích.....	83
3.2.4. Tôn tạo di tích đình làng Ngãi Cầu.....	85
3.3. Giải pháp bảo tồn lễ hội đình làng Ngãi Cầu.....	86
3.4. Khai thác, phát huy giá trị di tích đình làng Ngãi Cầu.....	89
KẾT LUẬN.....	91
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	90
PHỤ LỤC	

PHẦN MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Mỗi di tích lịch sử - văn hoá là một viên ngọc quý được tạo tác từ bàn tay khéo léo của người nghệ sĩ dân gian, là quá trình kết tinh tài năng, trí lực sáng tạo để trở thành bằng chứng trung thực, cụ thể về lịch sử và bản sắc văn hoá của dân tộc. Di tích là di sản quý giá không chỉ của địa phương mà còn là tài sản của dân tộc, nhân loại. Đó còn là “bảo tàng sống” lưu giữ những giá trị nghệ thuật về kiến trúc, điêu khắc trang trí và cả phong tục cổ truyền, tín ngưỡng dân gian của người xưa.

Trong hệ thống các di tích lịch sử văn hoá, đình làng là một loại di tích quen thuộc và gần gũi đối với mỗi người dân Việt Nam. Có thể nói, đình làng đóng vai trò quan trọng trong đời sống tinh thần của người Việt. Trong đó, đình làng Ngãi Cầu được coi là một trong những di tích danh thắng tiêu biểu của thủ đô Hà Nội. Tuy nhiên, cho tới nay vẫn chưa có một công trình nào nghiên cứu tiếp cận một cách có hệ thống về di tích này, chủ yếu là các bài viết, bài giới thiệu nhỏ lẻ về giá trị kiến trúc cũng như về lễ hội ở đình làng Ngãi Cầu.

Thông qua việc tìm hiểu nghiên cứu về đình làng Ngãi Cầu và các ngôi đình trong kiến trúc cổ truyền của người Việt, chúng ta sẽ hiểu thêm về ý nghĩa, vai trò của đình làng từ xa xưa. Đồng thời, ta cũng thấy được giá trị về nhiều mặt khác như kiến trúc, điêu khắc, khảo cổ, lịch sử,...

Là một sinh viên được đào tạo trong lĩnh vực Bảo tồn - Bảo tàng, tôi hiểu rõ tầm quan trọng, ý nghĩa của việc nghiên cứu, bảo tồn và phát huy giá trị của di sản văn hoá dân tộc. Hơn nữa, tôi mong muốn thông qua việc tìm hiểu di tích đình làng Ngãi Cầu để vận dụng những kiến thức chuyên ngành đã tích lũy được vào thực tiễn, tập dượt khả năng nghiên cứu, viết bài.

Tôi mong muốn với kết quả nghiên cứu của mình về đình làng Ngãi Cầu sẽ góp phần bổ sung tư liệu cho việc sưu tầm và nghiên cứu các di tích nói riêng và các di sản văn hoá nói chung ở một ngôi làng cổ của Hà Tây cũ, Hà Nội mở rộng ngày nay. Hy vọng đây sẽ là một đóng góp nhỏ bé để hướng tới kỷ niệm 1000 năm Thăng Long – Hà Nội.

Với những lý do trên, tôi quyết định chọn đề tài “ Tìm hiểu di tích đình làng Ngãi Cầu ” làm Khoá luận tốt nghiệp Đại học ngành Bảo tồn – Bảo tàng.

2. Đối tượng nghiên cứu

Đối tượng nghiên cứu của Khoá luận là di tích đình làng Ngãi Cầu thuộc thôn Ngãi Cầu, xã An Khánh, huyện Hoài Đức, thành phố Hà Nội.

3. Phạm vi nghiên cứu

- Về thời gian: Nghiên cứu di tích đình làng Ngãi Cầu gắn liền với quá trình hình thành, tồn tại của di tích từ khi khởi dựng cho đến nay.

- Về không gian: Nghiên cứu di tích đình làng Ngãi Cầu trong không gian lịch sử - văn hoá của vùng đất nơi di tích tồn tại.

4. Mục đích nghiên cứu

- Tìm hiểu về vùng đất, con người nơi di tích đình làng Ngãi Cầu tồn tại, làm cơ sở cho việc nghiên cứu di tích.

- Tìm hiểu quá trình hình thành, tồn tại của di tích đình làng Ngãi Cầu từ khi khởi dựng cho đến nay.

- Nghiên cứu các giá trị văn hoá vật thể và phi vật thể của di tích đình làng Ngãi Cầu (kiến trúc, điêu khắc, lễ hội,..).

- Nghiên cứu thực trạng tồn tại của di tích đình làng Ngãi Cầu. Từ đó đề xuất các phương án khả thi để bảo tồn, phát huy giá trị vốn có của di tích đình làng Ngãi Cầu trong bối cảnh hiện nay.

5. Phương pháp nghiên cứu

- Phương pháp luận khoa học của Chủ nghĩa Mác – Lênin: Duy vật lịch sử và Duy vật biện chứng.

- Phương pháp khoa học được sử dụng để tiến hành nghiên cứu: Bảo tàng học, Bảo tồn di tích lịch sử - văn hóa, Khoa học Lịch sử, Mỹ thuật học, Khảo cổ học, Dân tộc học, Xã hội học...

- Các phương pháp khác: Thống kê, so sánh, phân tích, nghiên cứu tài liệu, điền dã,...

6. Bố cục của Khoá luận

Ngoài phần mở đầu, kết luận, tài liệu tham khảo và phần phụ lục, bố cục bài viết gồm 3 chương. Cụ thể như sau:

Chương 1: Đình làng Ngãi Cầu trong diễn trình lịch sử

Chương 2: Giá trị kiến trúc nghệ thuật và lễ hội đình làng Ngãi Cầu

Chương 3: Bảo tồn và phát huy giá trị di tích đình làng Ngãi Cầu.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Ban Chấp hành Đảng bộ xã An Khánh (2008), *Lịch sử Cách mạng của Đảng bộ và nhân dân xã An Khánh (1930 – 2006)*, Hà Nội.
2. Trần Lâm Biền (2003), *Trang trí trong mỹ thuật truyền thống của người Việt*, Nxb. Văn hoá dân tộc, Hà Nội.
3. Trần Lâm Biền (2008), *Diễn biến kiến trúc truyền thống Việt vùng châu thổ sông Hồng*, Nxb. Văn hoá thông tin, Hà Nội.
4. Nguyễn Đăng Duy, Trịnh Thị Minh Đức (1993), *Bảo tồn di tích lịch sử văn hoá*, Trường Đại học Văn hoá Hà Nội.
5. Lê Thanh Đức (2001), *Đình làng miền Bắc*, Nxb. Mỹ thuật, Hà Nội
6. Trịnh Thị Minh Đức (chủ biên), Phạm Thu Hương (2007), *Bảo tồn di tích lịch sử văn hoá*, Nxb. Đại học Quốc gia Hà Nội, Hà Nội.
7. *Hà Tây làng nghề làng văn* (1994), Sở Văn hoá Thông tin Hà Tây
8. Nguyễn Văn Hùng (1989), *Hồ sơ cụm di tích kiến trúc - nghệ thuật Ngãi Cầu*, Sở Văn hoá Thông tin Hà Nội, Hà Nội.
9. Nguyễn Duy Hinh (1996), *Tín ngưỡng thành hoàng Việt Nam*, Nxb. Khoa học – Xã hội, Hà Nội.
10. Nguyễn Thị Huệ (2005), *Lược sử sự nghiệp Bảo tồn bảo tàng Việt Nam từ 1945 đến nay*, Trường Đại học Văn hoá Hà Nội.
11. Vũ Tam Lang (1999), *Kiến trúc cổ Việt Nam*, Nxb. Xây dựng, Hà Nội.
12. Đinh Xuân Lâm, Trương Hữu Quýnh, Lê Mậu Hãn (chủ biên), (2005), *Đại cương lịch sử Việt Nam*, Nxb. Giáo dục, Hà Nội.
13. *Luật Di sản văn hoá và nghị định hướng dẫn thi hành* (2003), Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội.
14. *Luật Di sản văn hoá năm 2001 được sửa đổi, bổ sung năm 2009* (2009), Nxb. Chính trị Quốc gia, Hà Nội.

15. Hà Văn Tấn, Nguyễn Văn Kự (1998), *Đình Việt Nam*, Nxb. TP.HCM.
16. Bùi Thiết (1985), *Làng xã ngoại thành Hà Nội*, Nxb. Hà Nội, Hà Nội.
17. Đặng Văn Tu, Nguyễn Tá Nhí (chủ biên), (2007), *Địa chí Hà Tây*, Sở Văn hoá Thông tin Hà Tây.
18. Mạnh Tường (2009), *Từ điển tiếng Việt*, Viện Ngôn ngữ học, Nxb. Văn hoá Thông tin, Hà Nội.
19. Ngô Đức Thịnh (2007), *Về tín ngưỡng và lễ hội cổ truyền*, Nxb. Văn hoá Thông tin, Hà Nội.
20. Lê Kim Thuyên (2006), *Lễ hội Vĩnh Phúc*, Sở Văn hoá Thông tin Vĩnh Phúc.
21. Sở Văn hoá Thông tin Hà Tây (1999), *Di tích Hà Tây*, Nxb. Văn hoá Thông tin, Hà Nội.
22. Hồ Sĩ Vịnh - Phụng Vũ (chủ biên), (1999), *Lễ hội cổ truyền Hà Tây*, Sở Văn hoá Thông tin Hà Tây.